

Scenariusz

Temat	Właściwości wybranych związków organicznych: alkohole, związki nienasycone
Czas trwania filmu:	5,06 min.
Cele	Poznanie niektórych właściwości związków organicznych
Cele szczegółowe	Obserwacja przemian zachodzących podczas reakcji Poznanie właściwości związków organicznych Poznanie właściwości soli słabych kwasów i mocnych zasad
Struktura i opis ćwiczenia:	
Wprowadzenie	Opis: Alkohol etylowy, fenol oraz wodorotlenek sodu zawierają w swojej budowie grupę hydroksylową. Jednak tylko ostatni związek powoduje charakterystyczne ciemnoczerwone zabarwienie z fenoloftaleiną. Oleinian sodu mimo że nie posiada grupy hydroksylowej też daje pozytywny wynik w tej reakcji. Alkohole i fenole nie ulegają takiej samej dysocjacji w wodzie jak wodorotlenki nieorganiczne nie mają więc odczynu zasadowego. Oleinian sodu jako sól słabego kwasu i mocnej zasady ulega hydrolizie z wydzieleniem kwasu oleinowego i zjonizowanego wodorotlenku sodu. Dlatego ostatnia próbówka też daje pozytywny wynik w reakcji z fenoloftaleiną.
Główny temat	Opis: Poznanie właściwości alkoholi i fenoli Poznanie właściwości soli powstałych ze słabych kwasów i mocnych zasad.
Eksperyment	Sprzęt: próbówki, pipetki Pasteura, szpatułka, tryskawka z wodą. Odczynniki: alkohol etylowy, roztwór wodorotlenku sodu, oleinian sodu, roztwór fenolu, roztwór fenoloftaleiny. Środki ostrożności: praca w rękawiczkach i okularach ochronnych! Opis wykonania ćwiczenia: Do trzech probówek umieszczonych w statywie, dodaj kolejno za pomocą pipety Pasteura po około 1 ml: alkoholu etylowego, roztworu fenolu oraz wodorotlenku sodu. Do czwartej probówki dodaj szczyptę stałego oleinianu sodu i dodaj kilka ml wody z tryskawki. Następnie do wszystkich probówek dodaj po kilka kropel roztworu fenoloftaleiny. Po zakończeniu ćwiczenia, roztwory przelej do pojemników wskazanych przez prowadzącego. Pytania: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapisz obserwacje zachodzących przemian w poszczególnych probówkach 2. Dlaczego w niektórych probówkach reakcja nie zaszła? 3. Wyjaśnij skąd taki a nie inny przebieg reakcji w probówce z oleinianem sodu? Wnioski: Fenoloftaleina w środowisku zasadowym daje charakterystyczne ciemnoczerwone zabarwienie. Taka reakcja zachodzi w probówce zawierającej wodorotlenek sodu. W probówkach z alkoholem oraz fenolem reakcja nie zachodzi mimo, że te związki też

	<p>posiadają grupy OH (hydroksylowe). W probówce z oleinianem sodu też pojawia się ciemnoczerwone zabarwienie mimo że nie zawiera on grup hydroksylowych. Powstanie odczynu zasadowego wymaga hydrolizy wodorotlenku sodu z wytworzeniem jonu wodorotlenkowego OH^-. Alkohole oraz fenole nie tworzą takich jonów w roztworach wodnych. Roztwór oleinianu sodu jako sól słabego kwasu i mocnej zasady ulega hydrolizie i powstają jony OH^-, które powoduje powstanie malinowej barwy. Wodny roztwór oleinianu sodu posiada zasadowy odczyn.</p> <p>Poziom: Szkoła średnia</p>
--	---